

คาร์บอนเครดิต กับภาวะโลกร้อน

ปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการใช้พลังงานในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากอดีตเป็นอย่างมาก เนื่องจากการขยายตัวของประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยในปี 2549 การขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.5 ในปี 2548 ทำให้สัดส่วนการนำเข้าเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สภาวะดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศในระยะยาว การใช้พลังงานทดแทนและมาตรการการอนุรักษ์พลังงานจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อลดการใช้พลังงานจากฟอสซิลและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากการลงทุนด้านพลังงานทดแทนและอุปกรณ์ประหยัดพลังงานเป็นการลงทุนที่สูงกว่าปกติ ภาครัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมหลายรูปแบบ เพื่อช่วยให้การลงทุนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานเกิดความเป็นไปได้

ทางธุรกิจ ทั้งสิทธิพิเศษทางภาษี เงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ การให้ส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากภายในประเทศทั้งสิ้น

แนวทางการดำเนินงานดังกล่าวนอกจากสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศได้แล้ว ยังสามารถช่วยลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดจาก “ภาวะโลกร้อน (Global Warming)” ที่ทั่วโลกกำลังประสบอยู่ ทั้งการละลายของน้ำแข็งในขั้วโลกที่ทำให้ระดับน้ำในทะเลเพิ่มสูงขึ้น ภัยธรรมชาติต่างๆ ที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรง รวมถึงความผันแปรของฤดูกาลที่ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาและการดำรงชีวิตของประชากรโลก

ภาวะโลกร้อนในขณะนี้ เป็นปัญหาของมวลมนุษยชาติ ที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันแก้ไข ด้วยเหตุนี้เองจึงเกิดความร่วมมือในระดับนานาชาติ ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่สามารถลด

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของการสนับสนุนทางการเงินหรือที่เรารู้จักกันในนามของ “คาร์บอนเครดิต” เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมมีความเป็นไปได้ทางธุรกิจมากยิ่งขึ้น โดยการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน ถือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับประโยชน์จากคาร์บอนเครดิตด้วย

คาร์บอนเครดิต คือ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จากการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism) หรือที่เรียกกันว่า โครงการ CDM เมื่อเทียบกับการดำเนินงานในภาวะปกติที่ไม่มีโครงการ CDM ซึ่งเป็นโครงการที่ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในหน่วยตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ประเภทของก๊าซเรือนกระจกที่กำหนดในตลาดคาร์บอนมี 6 ประเภท โดยแต่ละประเภทจะมีศักยภาพในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อนแตกต่างกันไปดังนี้

ก๊าซเรือนกระจก	ศักยภาพในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน (เท่ากับคาร์บอนไดออกไซด์)
1. คาร์บอนไดออกไซด์ (CO ₂)	1
2. มีเทน (CH ₄)	21
3. ไนตรัสออกไซด์ (N ₂ O)	310
4. ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (HFCs)	140 - 11,700
5. เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน (PFCs)	6,500 - 9,200
6. ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (SF ₆)	23,900

กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว คือ ตลาดที่มีความต้องการคาร์บอนเครดิตสูง เนื่องจากมีพันธกรณีที่จะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระหว่างปี พ.ศ.2551-2555 โดยเฉลี่ยรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี พ.ศ.2533 ตามที่ระบุไว้ในพิธีสารเกียวโต ซึ่งเป็นพิธีสารที่กำหนดให้เกิดกลไกของตลาดคาร์บอนเครดิต โดยทาง CDM.UNFCCC ได้ประมาณการความต้องการซื้อคาร์บอนเครดิตในปริมาณสูงราว 66,500,177 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

การดำเนินโครงการ CDM นั้นเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ดำเนินโครงการและมีการดำเนินการเพิ่มเติมจากการดำเนินการปกติในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเงิน การลงทุน เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องได้รับหนังสือรับรอง (Letter of Approval-LOA) จากรัฐบาลที่ให้ความเห็นชอบว่าโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศกำลังพัฒนาที่โครงการตั้งอยู่ ซึ่งนับเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องใช้ในการขอขึ้นทะเบียนโครงการ CDM กับหน่วยงานระดับนานาชาติ คือ CDM-Executive Board ที่จะเป็นผู้ตัดสินว่าโครงการที่เสนอนั้นเป็นโครงการ CDM ได้หรือไม่ โดยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และได้รับการตรวจสอบข้อมูลและการตรวจวัดประมาณการก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จริงจากผู้เชี่ยวชาญที่ CDM-Executive Board กำหนดไว้

สำหรับประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโต เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2545 โดยอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ที่ไม่ถูกบังคับให้มีพันธกรณีในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเข้าร่วมในตลาดคาร์บอนเครดิตได้ ในฐานะผู้ผลิตคาร์บอนเครดิตจากการดำเนินโครงการ CDM

ประเภทของโครงการ CDM ที่ประเทศไทยให้ความสนใจและทางกระทรวงพลังงาน โดย พพ. ให้การสนับสนุนอยู่แล้ว คือ โครงการการผลิตการใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ การผลิตพลังงานชีวมวล ที่เป็นวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร การผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะและน้ำเสียเพื่อนำมาผลิตเป็นพลังงาน รวมถึงโครงการการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นโครงการที่ช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมมีความมั่นคงด้านพลังงาน และแก้ปัญหาการจัดการของเสียภายในโรงงานได้อย่างลงตัว รวมทั้งยังได้รับประโยชน์จากการขายคาร์บอนเครดิตอีกด้วย สำหรับราคาของคาร์บอนเครดิตนั้นขึ้นอยู่กับตลาดกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายอย่างอิสระ โดยปัจจัยการพิจารณาจะขึ้นอยู่กับความแน่นอนในปริมาณของก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ และต้นทุนของเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและกำกับดูแลการดำเนินงานตามกลไกการพัฒนาที่สะอาดคือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการดำเนินโครงการ CDM ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกระทรวงพลังงานโดย พพ. ซึ่งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะดำเนินโครงการ CDM โดย สผ. ได้ดำเนินการพัฒนาหลักเกณฑ์การพัฒนายั่งยืนสำหรับพิจารณาโครงการ CDM เพื่อให้โครงการ CDM ในประเทศไทยเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการพัฒนายั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศและส่วนรวมอย่างแท้จริง

หลักเกณฑ์ดังกล่าว ประกอบด้วย มิติการพัฒนายั่งยืน 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการพัฒนาและ/หรือ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ

ซึ่งโครงการที่มีคุณสมบัติผ่านหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จะได้รับการพิจารณาออกหนังสือรับรองจากประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบในการยื่นจดทะเบียนเป็นโครงการ CDM ต่อไป

ในขณะนี้ไม่มีโครงการที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลไทยแล้วจำนวน 7 โครงการ เป็นโครงการประเภทผลิตไฟฟ้าและความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวล 5 โครงการ และโครงการผลิตพลังงานจากก๊าซชีวภาพ 2 โครงการ นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายโครงการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การพัฒนายั่งยืนเพื่อดำเนินการเป็นโครงการ CDM นับว่าเป็นโอกาสอันดีของประเทศไทยที่จะได้รับผลประโยชน์จากการลดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งรายได้ที่เข้าสู่ประเทศจากการขายคาร์บอนเครดิตของผู้ดำเนินโครงการ

คาร์บอนเครดิต เป็นผลประโยชน์อีกรูปแบบหนึ่งที่ภาคเอกชนจะได้รับนอกเหนือจากการสนับสนุนของภาครัฐ ซึ่งช่วยให้ภาคเอกชนเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานที่สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยให้ประเทศไทยสามารถบรรลุถึงยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านพลังงานที่กำหนดให้มีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในเชิงพาณิชย์เป็นร้อยละ 8 ในปี 2554 ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ●